

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Istoriografi ruși

și biserica noastră

de Dr. Silviu Dragomir.

Prin deosebite publicații, broșuri și reviste rusești cercetătorul trecutului nostru va afla multe articole și însemnări, cari privesc istoria bisericii românești din Ardeal.

Aceste articole și însemnări rusești au o îndoită importanță. Ele ne lămuresc mai întâi asupra relațiilor dintre imperiul rusesc și biserica noastră. Inceputul veacului XVII este datul, de unde avem știri despre aceste relații. De atunci avem o seamă de mitropoliți, episcopi sau alți delegați români, cari făceau drumul lung până la Moscova, spre a cere ajutor și milă dela țarul tuturor Rușilor.

La curtea țarilor apărători ai tuturor celor dreptcredincioși aflau scurt ierarhi greci, mitropoliți bulgărești și sârbești și în sfârșit și arhierii români din Muntenia, Moldova și din Ardealul nostru. Multă vreme erau preferiți Grecii, pentru că ei aduceau aminte puternicului țar de un ideal urmărit în cursul multor veacuri, de stăpânirea unei moșteniri împărătești, care era Constantinopolul vechiu ajuns pe mâni păgâne. Cu toate aceste Slavii de sud, Sârbii mai ales, nu uitau să amintească totdeauna legăturile lor de sânge cu poporul rusesc, și deoarece înrudirea lor e așa de evidentă, ușor s'a putut plămădi, mai ales dela Petru cel mare, acel ideal cunoscut sub numele de panslavism, care dominează până în ziua de azi.

La ce se puteau Românii provoca între astfel de împrejurări? Comunitatea credinței — care însemna atunci mai mult decât astăzi — și aceeași limbă liturgică până la o vreme le dădea și lor un titlu de drept la mila țarului.

Pe toți însă, pe Greci, Sârbi,

Bulgari și Români îi lega suferințele de veacuri. Ei, Grecii, Sârbii și Bulgarii aveau să înfrunte prigonirile păgânilor, cari se puteau înmuia și cu bani, iar Românii din Ardeal erau maltratați de creștinii și mai cruzi decât Turcii, de catolici și calvini. Splendoarea bisericii dreptcredincioase din Rusia și dărnicia țarului alinau deopotrivă durerile tuturor.

Așa a fost până la venirea lui Petru cel mare. De atunci dărnicia țarilor și a țarevnelor mai are și alt rost. Arhierii și delegații acestor popoare de odată cu darul și mila țarului mai primeau și misiunea de-a propaga politica imperiului rusesc, de a strânge pe toți cei suferinzi și nemulțămiiți și a-i coloniza în țara largă și primitoare a Rușilor, și mai pre sus de toate de a sprigini anumite tendințe imperialiste ale Rusiei. Românii — și în special cei din Ardeal — au fost activi în ambele direcțiuni ale acestei politici rusești. Am dat durere un contingent destul de bogat pentru colonizațiile rusești în sec. XVIII¹⁾ și emisarii rusești credeau odată să smulgă din mâna Austriei catolice Ardealul nostru²⁾ și să ne facă provincie rusească.³⁾ Guvernele noastre

¹⁾ Despre aceasta au scris *Velikin*: Colonizația străină în Rusia (rusește) în Ruski Vestnik, 1889 p. 125 sqq. și mai nou *Grigorie Pisarenko*: Din istoria colonizației străine în Rusia în secolul XVIII, Moscova 1909 (rusește). *Schwicker*, Politische Geschichte der Serben in Ungarn.

²⁾ Vezi Iorga N. Geschichte des rum. Volkes II, p. 218.

³⁾ Vezi despre asta *Kállay F.* Russlands Orientpolitik, deutsch von Prof. Schwicker Budapest 1879 și Geschichte der Serben, apoi *Bidermann* Russische Umtriebe in Ungarn, Innsbruck 1867. Acest din urmă tractează negreșit mai mult despre propaganda rusească între Ruteni. Atinge însă în studiul său de mai multe ori și pe Români. Despre Mitropolitul Sava Brancovici spune, că a fost de două ori în Rusia, în 1668 și în 1675. Aceasta este neesact. Mitropolitul Sava nu a fost în Rusia decât odată, la 1668. Șineai bănuiește, că a mai fost odată într-o misiune politică la 1660, dar atunci ar fi fost aceasta de sigur însemnat în arhiva din Moscova sau ar fi spus însuși Sava la 1668, pentru că toți cei ce călătoriau în Rusia erau întrebați la graniță, de au mai fost vreodată și ceară ajutor dela țarul. Cu atât mai puțin verosimilă pare călătoria amintită de Bidermann la 1675.

luând însă știri despre acțiunea rusească mai conținau o clipă cu a suprirea noastră sau cerceau pe alte căi să paralizaze influența rusească. Așa vom înțelege de ce spunea episcopul Inocențiu Klein într'un memoriu „că uniții văd, că le-a mers mai bine până au fost schismatici, decât le merge acuma, căci atunci aflau totdeauna scut, atât la principii români, cât și în Moscova și cu spriginul acestor tot mai erau băgați în seamă“.

La tot cazul legăturile noastre cu Rușii reclamă azi un studiu mai detaliat spre a le putea lămuri și lumina în toate fazele lor.

Dar însemnările istoriografilor ruși mai au și altă importanță. Ele conțin date privitoare la biserica noastră, cari la noi nu s'au păstrat. Mă gândesc spre pildă la călătoria în Rusia a mitropoliților nostri *Ilie Orest* și *Sava Brancovici*, și la episcopii din părțile ungurene, iar după 1700 la toți cei ce se refugiau în Rusia de prigonirile uniților. Eu cred — și așa vrea să nu mă înșel în această credință — că în arhivele rusești vom afla și date privitoare la organizația veche a bisericii noastre. Se știe, că vicariul episcopului Klein, Nicolae Balomiri, care a îndrăznit să se lapede de unire, a trebuit să fugă în țara românească și de acolo în Rusia. El a luat cu sine din Blaj toate documentele privitoare la mitropolia noastră. Luând în considerare, că Rușii însemnau tot ce spuneau astfel de fugari despre starea fraților rămași acasă și decopiau toate documentele și scrisorile ce le arătau, putem cu dreptul să sperăm, că acel ce va cerceta arhiva ministeriului de externe din Moscova, va face un mare serviciu istoriografiei noastre bisericești.

În cele următoare voi analiza articole și studii scrise de istoriografi ruși despre biserica noastră. Acest mic tratat însă nu are nici

decum pretenția de a fi complet. La noi în privința aceasta s'a făcut așa de puțin, încât azi e foarte greu a aduna tot materialul resfirat prin deosebite reviste rusești ce se află în colecție numai în bibliotecile rusești. Dar și numai cât am putut eu aduna, cred că va fi de ajuns spre a dovedi importanța unei lucrări de felul acesta.

I.

Voi începe cu articolul *Arhimandritului Arsenie* publicat la anul 1870 în „Jurnalul ministrului de instrucție publică” sub titlul „Ființa bisericească și politică a Sârbilor și Românilor în provinciile austriace din sec. IX și până astăzi.“¹⁾ Din titlu se vede că autorul și-a propus să prelucere toată istoria bisericii noastre. Natural că partea privitoare la sec. IX și cele următoare prezintă puțin interes pentru noi, mai ales că e lucrată pe temeiul datelor scoase din Fessler și cunoscute și la noi.²⁾

Tot pe baza lui Fessler expune și situația Românilor și Sârbilor în secolul XV și XVI. Ardealul era locuit în majoritate de Români, tot așa și Bănatul,³⁾ unde însă mai târziu se stabilesc și Sârbi. Cuvintele lui Kercselics „Rascianos et quidem cum libera religionis professione primus Mathias in regnum induxit, firmavit et privilegium auxit“ — le adoptă și el în întregimea lor. Despre ierarhia sârbească are date dela Muraviev — despre care noi vom vorbi mai jos, — iar începutul ierarhiei românești din Ardeal îl pune la 1579, fără de a în-

¹⁾ Num. Sept. Oct. p. 197—251.

²⁾ Intrebunțează însă și doi scriitori ruși: pe *Voitkovski* în articolul „Despre Unirea Rutenilor din Ungaria în Russka Beseda 1859 IV și pe *Matiacovski*, Istoria pentru începutul Creștinismului între Slavi, rusește, — pentru a arăta preponderanța bisericii răsăritene în cele dintâi veacuri ale regatului ungar.

³⁾ Aici citează un articol al lui Șaguna despre biserica sârbească din Austria tipărit la 1863 în *Viestnik jugozapadnoi Rosii* (t. 3) — de sigur o traducere din istoria nemțească a lui Șaguna.

FOIȘOARĂ.

Din viața ocnelor.

De Maxim Gorki.

— „Acum nu ne mai rămâne să facem altceva, decât să mergem la lucru în mina de sare. E foarte grea munca asta, dar trebuie să ne învățăm ou dansa, oăci altfel murim de foame, la urma urmei“...

Vorbind astfel prietenul meu Emilian, își scoase punga din buzunar, poate pentru a zecea oară, și încredințându-se, că era tot așa de goală cum fusese și ieri, oftă, își lăsă capul pe spate și privi fluierând încet spre cerul senin și arzător.

Stăteam pe o movilă de năsip, cam la trei verste departe de Odessa, de unde venisem și unde nu găsiseram de lucru, și flămânzi cum eram ne gândeam încotro s'apuoăm. Emilian sta lungit pe năsip cu capul înspre stepă și cu picioarele spre mare, în timp ce valurile calde murmurând ușor, îi spălau picioarele goale și murdare. Privea cu ochii în soare, și când se întindea ca o pisică, când se târa până lângă țărmul mării, așa că valurile în mișcarea lor îl udau până aproape de umeri.

Eu priveam în spre port, în dreptul căruia se ridica un munte de gunoae, și care era învăluit de nori de fum cenușii, și de unde venea lunecând pe fața unde-

lor un vuet surd și nelămurit dela lanțurile ancorelor, dela locomotivele trenurilor de marfă, dela șgomotul lucrătorilor de corăbii. Nu găsiseram acolo nimic, care să ne poată reinvia speranța pierdută, ca să putem afla vre un mijloc de câștig. Mă sculai și zisei lui Emilian:

— „Ei, mergem în mină la lucru?“

— „Bine zici! ... dar poți lucra și tu?“ mă întreabă el încet, fără să se uite la mine.

— „Vom vedea“.

— „Așa dar mergem!“ repetă Emilian, fără să se miște de jos.

— „Nici vorbă!“

— „Foarte bine. Să mergem... Să lăsăm dracului afurisita asta de Odessa, înghiți-o-ar pământul!“...

— „Ei bine, scoală-te și haidem. Cu blesteme nu câștigă nimic“.

— „Unde? În mina de sare? Foarte bine. Dar trebuie să știi, scumpul meu frate, oă nu-i nici acolo nici o procopseală oăiar dacă ne ducem“.

— „Dar tu singur ai zis să mergem“.

— „Ai dreptate, am spus... ce am spus... Dar e adevărat și asta; acolo nu-i nici o procopseală“.

— „Pentru ce?“

— „Pentru ce? Tu crezi oă acolo ne așteaptă numai pe noi și o să ne zică: bine-ai venit domnilor, poftiți încoace, plecați-vă capul și luați bani dela noi. Nu,

nu merge asta. Faptele stau altfel. Acum nu mai suntem stăpâni pe noi“...

— „Ei bine! Haide acum!“

— „Ai răbdare... Va trebui să mergem la directorul minei și cu multă umilință îi vom spune: Am venit la Esce-lența Voastră, oă să ne aducem pieile spre vânzare, fiți milostivi și ni le jupuiți pentru 60 de copeici pe zi, și apoi“...

— „Ia lasă! Scoală-te și să pornim. Până la apusul soarelui ajungem în satele pescarilor, le vom ajuta să-și strângă năvoadele, și poate să ne dea ceva de mâncare pentru asta“.

— „Măncare? Ai dreptate. Ei au să ne dea ceva de mâncare și îndeajuns; pescarii sunt oameni de treabă... Să mergem... Dar mare procopseală n'o să facem; n'avem noroc săptămâna asta... ce să faci?“

Se sculă, ud până la piele, se întinse, vâră mâinile iarăși în buzunarele pantalonilor făcute din bucați de sac, scoțoi prin ele, scoase din nou mâinile goale, privi răzător la ele și le duse spre ochi.

— „Nimic... Caut prin ele de petru zile și tot nimic. Afurisită întâmplare și asta, mă frate“.

Apucărăm dealungul țărmului; numai din vreme în vreme mai schimbam câte o vorbă. Picioarele ni se afundau în năsipul moale plin de ghiocii meloilor de mare, care sunau la fiecare lovitură a valurilor. Dinspre mare adia un vânticel liniștit și proaspăt, care ne răcoarea per-

zându-se apoi în stepă și târând după el nourași subțiri de colb.

Emilian, care totdeauna era vesel, părea acum trist și fără curaj, și băgând de seamă acest lucru încercă să-l înveslesc puțin.

— „Dragă Emilian, ia mai povestește-mi ceva din viața ta“...

— „Cu dragă inimă, frate, dar graiul mi s'a slăbit din pricina stomacului gol... La om stomacul e lucru mare; poți găsi câți dobitoaci vrei, dar nici unul fără stomac. Dacă ai împăcat stomacul, și sufletul e mulțumit. Ori ce muncă o-menească pornește dela stomac... dar asta o știi și tu foarte bine!“

Tăcu un restimp.

„Da, frate, dacă mi-ar asvârli marea acum o mie de ruble, pe locul acesta pe care-l vezi, aș face o cârcimă; pe tine te aș pune mai mare peste ea, mie mi-aș face un pat sub tejgheta și mi-aș așeza o țevă de polobos până la gură, și când aș dori să mă îmbăt de toate bucuriile și plăcerile, aș porunci: Maxime, dă drumul la cană și gâl, gâl, gâl... mi-ar curge vinul drept pe gât. Numai să trăești, Emilian! Ar fi frumos, să mă ia dracul! Pe țăran, pe stăpânul ogoarelor, pe dânsul l-aș jupui. Dacă ar veni și m'ar ruga: Emilian, ia dă-mi o litră de rachiu pe datorie... Ce? Cum? Pe datorie? Dacă vrei să-ți dau, dă-mi carul tău cu boi, și-ți dau... Ha! Ha! Ha! Ce burtă aș mai face!“

(Va urma).

dica isvorul, de unde a luat acest dat. Pentru mitropolia din Bălgradul Ardealului a întrebuințat pe istoricul sârbesc Ioan Raici. Lucruri nouă nu relevăză numai la mitropolitul Sava Brancovici, despre care tratează mai mult, se miră de afirmația lui N. Popov¹⁾, că acest mitropolit ar fi murit fiind decapitat de prigonitorii lui. Unirea-i spusă în câteva cuvinte numai și cu multe greșeli de cronologie, cari le ia poate dela un scriitor necunoscut la noi, Iablonski, Institutiones historiae eccl. christianae, saecul. XVIII.

În restul lucrării sale se ocupă Arhimandritul Arsenie aproape numai cu Sârbii, cari în secolul XVIII au avut o însemnătate covârșitoare în Ungaria. Totuși ne mai spune două lucruri, cari ne interesează și pe noi.

În rândul Sârbilor, cari au emigrat din Ungaria la 1751 sub conducerea generalilor Horvat și Tököli, se află și mulți Români. Sârbii în a treia generație s'au rusificat, pe când Românii și-au păstrat până astăzi naționalitatea.

Despre împărăteasa Elisabeta Petrovna spune, că a sprijinit mult pe Transilvăneni. La 1749 un predicator vestea în prezența împărătesei în lavra sf. Sergie cuvintele: „Se laudă Transilvania, că odată ai sprijinit-o cu mâna ta, iar acum îi întinzi din nou aceeași mână de ajutor“. Buna împărăteasă era lăudată într-o predică ținută în cea dintâi mănăstire rusească pentru scutul, ce l-a dat Românilor din Ardeal. Nicolae Balomiri, a știut să trezească interesul țarevnei Elisabeta Petrovna pentru neuniții din Ardeal, cari tocmai atunci aveau multă lipsă de ajutor și mângâiere.²⁾

Articolul Arhimandritului Arsenie³⁾ se termină cu absolutismul din Ungaria. Despre despărțirea ierarhică între Sârbi și Români nu amintește nimic.

Acest articol a fost scris ca informație pentru cei ce se interesau de biserica noastră și cea sârbească. Cum e scurt — ceva peste 50 pagini — nu putea desfășura viața noastră bisericească decât în mod compendiac. Totuși amintește de repetite-ori de prigonirile, cari am avut să le îndurăm din partea bisericii catolice și calvine, și totdeauna din cuvintele lui se desprinde o caldă simpatie pentru luptele ce am avut să le purtăm cu acești dușmani. „Biserica li-e spusă la atâtea prigoniri... iar existența lor națională și dezvoltarea lor e asigurată numai prin răbdare neclintită, așteptare îndelungată, jertfe neînumărate de muncă, timp și de cele mai bune puteri, atunci când nu se pot folosi de drepturile vieții civile“.

Regele la Budapesta.

Mercuri sera la orele șase a sosit Maiestatea Sa, Monarhul nostru la Budapesta, unde va face mâine, Sâmbătă, deschiderea solemnă a parlamentului ungar, prin mesaj de tron.

Maiestății Sale i s'a făcut la gară primire frumoasă. L-au așteptat membrii cabinetului ungar, primarii orașului, șeful poliției și peste 150 de deputați guvernamentali. După ce s'a dat jos din vagon, Maiestatea Sa a fost felicitat din partea primarului Filepp, atât pentru buna sosire în capitala ungară, cât și pentru apropiata împlinire a anului optzecilea al etății.

Maiestatea a mulțumit pentru frumoasa primire și pentru doririle de bine

exprimate din prilejul apropiatei împliniri a anului optzecilea al etății, și a rugat pe primarul capitalei ungare, să comunice întregii populațiuni din Budapesta salutarea și mulțămirea Maiestății Sale.

Maiestatea Sa a trecut apoi de pe peron în sala de așteptare a curții, iar de aci a eșit afară și de-a stânga cu prim-ministrul Khuen-Hédervary a plecat în trăsura spre palat. Casele pe unde a trecut erau frumos decorate și pavozate. Elevii dela școale, cu profesorii lor, formau spalir pe strade. Maiestatea Sa a fost alocamat cu frenezie de mulțimea de pe strade.

La palat Maiestatea Sa a fost primit de Arhiducele Iosif, și de funcționarii superiori ai curții, iar la intrarea în departamentele Maiestății Sale de Arhiducesa Augusta și copiii ei.

După deschiderea dietei Maiestatea Sa va merge îndărăt la Viena, iar de aci, peste câteva zile, la Ischl, unde rămâne până la finea lui August.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din tractul Lupșa.

— 4 Iunie v.

În Dumineca sfinților părinți, 30 Maiu v. a. c. s'a întrunit preoțimea tractului Lupșa în conferență anuală, în comuna bisericească Hădărău.

La orele 8 dimineața se începe în biserică serviciul divin, care se celebrează de către mai mulți preoți, în frunte cu protopresbiterul tractului, asistând public numărul din loc și comunele învecinate.

În decursul liturgiei la priceasnă preotul Romul Gomboș își rostește predica despre trebuința de a ține la biserică strămoșască. La sfârșitul serviciului s'a servit parastas pentru răposatii binefăcători ai bisericii, după care dl protopresbiter ține poporului eshortațiune, în care combate scăderile din popor și scoate la iveală trebuința de a-și agonisi creștinii hrană sufletească, mai ales cultură și învățătură, cari singure ridică pe om.

Terminându-se serviciul divin, preoții se întrunesc în ședință în localul școlii, unde protopresbiterul prin cuvântul său declară conferența deschisă și o invită a se constitui. Se proclamă de notar I. Handa, iar bărbați de încredere V. Șpan și A. Boeriu. Cetindu-se apelul nominal se constată a fi prezenți 21 și absenți 4 preoți. Scuzele sosite dela preoții absenți fiind motivate se acceptează toate.

Se prezintă programul conferenței, 3 rapoarte ale oficiului protopopesc și 3 rezoluții consistoriale, care în parte se iau spre știre, cu puține observări, iar altele se predau unei comisii constatătoare din 6 preoți, spre a veni cu raport asupra lor în ședința următoare.

Vasile Șpan își cetește operatul: „Cari sunt, ce rău aduc, și cum să se stărpească sărbătorile băbești din popor“. Tema e ascultată cu atențiune și conferența se identifică cu cele espuse de autor. Lucrarea o declară succasă și invită pe autor a și o publica și în „Telegraful Român“. Propunerile dela finea operatului se predau comisiei de mai sus spre studiere și raportare.

Urmează ceteștea raportului protopresbiterului asupra rapoartelor parohilor despre activitatea lor, care în general este mulțămitoare. Propunerile dela finea raportului asemenea se predau comisiei.

Cu acestea ședința primă se termină, și se invită membrii a se prezenta în cancelaria parohială spre a face controla recerută. Actele și protocolul arhivului parohial în genere se află în ordine.

Deschizându-se ședința de după prânz în prezența a celorlași membri de mai înainte, se pune la ordinea zilei raportul comisiei.

Referentul Simeon Vasinca referă asupra rapoartelor protopresbiterului despre înființarea fondurilor bisericești în tract și despre activitatea preoților dela ultima conferență încoace. În firul propunerilor din aceste rapoarte și ale referentului:

a) Se exprimă mulțămirea acelor preoți cari au înființat deja fondurile speciale parohiale, iar cei ce nu le-au înființat până acum, se invită de nou a le înființa în cel mai apropiat viitor. Se îndeamnă preoții a stăruia cu vreme și fără vreme pe la credincioșii cu dare de mână și trageri de inimă a face dăruiri cât mai dese pe seama bisericilor din tract.

b) Activitatea preoților se ia cu aprobare la cunoștință și se îndrumă preoții a arăta pe viitor în rapoartele lor: 1, cari din concluziile conferențelor și în ce măsură le a executat; 2, să pună pond pe greutățile pastorale ce le întâmpină, cerând avizul conferenței în cauzele lor; 3,

câte predici proprii au ținut în cursul anului, și ce rele au combătut? 4, câte prelegeri publice, șezători și conferențe au ținut în cursul anului, afară de predicele din biserică.

c) Preoții se îndrumă: 1, a îndrepta moravurile rele ale oamenilor, mai ales prin pildă bună, procedere blândă, și tact fin, nu prin sfezi, terorizări, dojene publice și amenințări, cari mai mult strică decât folosesc; 2, a îndemna tineretul să aboneze foi de conținut economic și literar, pe cari să le cetească în timpul liber ce-l au.

d) Se designează ca teme pentru conferența viitoare: 1, Cum are a combate preotul moravurile rele ce le aduc în comune lucrătorii, cari se întorc din străinătate? 2, Procederea preotului la combaterea boalelor de sânge.

Aceiaș referent, în cauza propunerii din operatul lui V. Șpan, — ca sinodul eparhial ori congresul național bisericesc să precizeze, cari sunt sărbătorile canonice ale bisericii noastre și cari sunt „băbești“ sau necanonice — propune, iar conferența înainte de a îndruma preoții cum au a proceda și ce mijloace au a folosi la combaterea și stărpirea sărbătorilor așa numite „băbești“, roagă Vener. Consistor arhid. a întrevini la sinodul arhieresc, respective la Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Metropolit, ca prin act arhieresc să îndice fiilor sufletești, cari sunt sărbătorile canonice, cari trebuiesc ținute între altele și cu abținerea dela lucru și cari sunt cele băbești sau necanonice, cari nu mai au rost a le ține oamenii de azi, căci numai pagubă economică le aduc.

Urmează: „critica serviciului divin și a predicii din biserică“. Serviciul divin se declară bine executat, iar predica rostită de R. Gomboș atât ca fond cât și rostire de succasă.

Se pune la rând tema: „Cum s'ar putea ține cu succes și prin comunele noastre conferențe, prelegeri publice? cum și ce fel de instituții să creăm pentru popor?“ Se constată, că unii preoți și până aci au ținut prin parohiile lor cuvântări moralizatoare și culturale, în și afară de biserică. Se îndeamnă toți preoții a ține prin comunele lor astfel de cuvântări și prelegeri culturale, economice etc. Asupra acestei chestiuni însemnate conferența promite a reveni și în viitor, în legătură cu rapoartele anuale ale preoților despre activitatea lor.

Urmând spre dezbateri tema: „Cum să se întocmească nouăle protocoale familiare pe baza blanchetelor nouă ce le-a edat Consistorul arhidiecezan, V. Șpan recomandă a manipula aceste coale între 2 table tari, dar necompartate, așa cum se manipulează foile funduare. Presidentul protopresbiter arată trebuința de a separa coalele, nu după fumuri, ci după părechile căsătorite și fili lor. Să se facă apoi un protocol numit „protocolul foilor familiare“ cu ajutorul cărui ușor aflăm și controlăm foile speciale ale familiilor. Foile familiare să se rectifice resp întregască la finea fiecăruia an cu datele ce le prescriu rubricile. Să se facă apoi „protocolul familiilor“ la finea anului pe blanchetele ce au fost în uz și până acum, în care se induc datele din coalele singurate ale familiilor.

Deslușirile date se iau spre știre aprobătoare, îndrumându-se preoții a se conforma lor la pregătirea acestor protocoale.

Ajungând la ordinea zilei propunerile de sine stătătoare:

Avram Cioran având cunoștință, că în unele comune cu ocazia împărțirii sfințelor Paști se fac multe abuzuri în jurul împărțirii, cere dela conferență a ruga pe Înaltpreasfințitul Arhiepiscop, ca prin circulară să impedeze aceste abuzuri.

Conferența află că abuzurile cu împărțirea Paștilor nu sunt așa mari, ca să merite intervenirea autorității superioare bisericești și îndrumă pe preoți, ca într-o cât în comunele lor ar exista atari abuzuri, ei înșiși să pună capăt acelor.

Vasile Șpan propune a se introduce și prin bisericile noastre „cassetele încuiate“, în cari creștinii să arunce obolul lor spre a spori și în chipul acesta averea bisericii.

Ca idee salutară se primește, însă punerea ei în praxă se declară de facultativă.

Romul Gomboș propune, ca ideea „reuniunii de înmormântare a tractului“, idee sulevată de șeful tractului în decursul mesei, să nu se dea uitării, ci să se realizeze în o formă oarecare.

La dorința preoților, cauza înființării unei reuniuni de înmormântare a preoțimei și intelectualilor din tract se predă presidentului conferenței spre a face la timpul oportun demersurile în scopul votării statutelor și inactivării reuniunii.

Se stabilește programul conferenței viitoare, iar ca sediu al conferenței din anul viitor se designează comuna Vidolm.

Presidentul constată, că programul conferenței prezente s'a exhaustat și mulțamește membrilor pentru interesul și zelul arătat în desbaterea chestiunilor pertractate.

V. Șpan mulțamește în numele conferenței presidentului pentru conducerea cu tact a desbaterilor.

Cu acestea conferența se încheie.

I. H.

Convocare.

P. T. Membrii „Reuniunii de înmormântare“ din Săliște se convoacă la a

VII-a adunare generală ordinară,

conform paragr. 19 din statutele reuniunii, pe Duminecă în 3 Iulie st. n. a. c. la 11 ore a. m. în biserică cea mare din Săliște pe lângă următorii

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul general al Direcțiunii.
3. Raportul Consiliului de inspecțiune.
4. Stabilirea bilanțului cu 31 Decembrie 1909.
5. Alegerea a 3 membri în Direcțiune conform paragr. 20 din statute.
6. Alegerea unui membru în Consiliul de supraveghere conform paragr. 24 din statute.

Din ședința Direcțiunii a „Reuniunii de înmormântare“ ținută la 10/23 Iunie 1910.

Direcțiunea.

Dela frații din America.

Casa de schimb și agenția bisericii ort. române din Indiana Harbor.

Nu știu dacă este cunoscut în patrie modul cum băncile din America, în general jidovite, știu să profite de banii grei muncii ai Românilor și în câțiva ani le vezi grămădindu-și olaie de milioane.

Afară de aceasta, tot în aceste bănci se resoală pentru oamenii noștri fel de fel de acte publice și judecătorești, ca: contracte, plenipotențe și multe răgări, pentru cari se iau taxă ne mai pomenite.

Pentru a scuti poporul nostru din acest oraș de astfel de jupuești, și pentru a arăta streinilor că și noi știm să ne organizăm, pe lângă toate greutățile și imposibilitățile puse în cale, am reușit a deschide în orașul nostru Casa de schimb și Agenția bisericii ort. române.

Ce e drept, mai sunt încă doar două astfel de Case de schimb românești, dar acelea lucră pentru punga proprie. Și acest oficiu putea fi deschis pentru interese personale, dar am aflat de cuvântul a-l face isvorul, din care să se susție biserica noastră ortodoxă pe viitor.

Astfel cu deta de 15 Maiu Casa de schimb a bisericii trimite bani în patrie, vinde bilete de vapor și legalizează tot felul de documente prin consulat.

Tot venitul ce se realizează este exclusiv al bisericii.

Nu e lucru ușor a deschide un astfel de oficiu în America, de oarece băncilor streine nu le prea convine lucrul acesta și pe lângă aceasta se mai recere și o mare garanție.

Reputația bisericii noastre a câștigat un credit ne așteptat în fața companiei American Express, prin care trimitem banii, precum și în fața celorlalte companii de vapoare.

La deschiderea oficiului mânia băncilor streine din loc s'a năpustit asupra noastră ca un torent. Jidovimea făcea spume la gură de mânie. Dintre acești dușmani, nu se putea se lipsească și un Român, numele lui îl scriem: Ioan Câmpăan din Sasseebeș, ca e până la 1902, când a emigrat la America, făcea serviciu de hamal la gara din locul numit.

Acest român puiind mai pe sas interesele băncii străine, în ai cărui oficiu lenevește, decât existența bisericii sale, văzându-și ciontată cămătăria ce făcea până aci, între alte multe câte a făcut a oeruat să aresteze pe subsemnatul, pentru că am vorbit poporului în biserică să abandoneze băncile străine, și de azi încolo să sprijinească Casa bisericii. Astfel voia năimital să tragă dungă peste socoteala noastră și se discrediteze renumele noului nostru oficiu.

Când poporul a auzit despre planul lui, era într-o adevărată ferebă. În auzul acestei viteji însuși presidentul băncii Indiana State Bank din a cărei cerneală se adapă numitul Ion, spre liniște și lămurire a fost silit a ne interviua, dinpreună cu un alt membru al comitetului parohial în chestie. Și rezultatul este că, numitul scriitor în curând o să i se dea drumul din oficiul unde vegeta.

¹⁾ Sârbii în Austria, rusește în Ruski Vestnik 1865, kn. 5, 288.

²⁾ Regret, că nu am putut să mi câștig revista „Tvorenie sv. otcev ruskom perevodje, 1861, tom. 20 p. 586 și urm. unde se spune mai mult despre aceasta.

³⁾ Despre Arh. Arsenie de astădată nu am date la îndemână, dar mi se pare că-i identic cu Episcopul de mai târziu, Arsenie din Pscov, care a mai scris nește Schițe din Istoria bisericii românești, mie inaccesibile.

Am scris aceste rânduri, pentru ca să arăt numai pe scurt, câte pedeci pun unii din cei ce-și zic Români lucrurilor bune și în special bisericilor din America.

Dar cu toate bărfelile onora și întrijile jidovești, Cassa bisericească se bucură de simpatia poporului. Prin asta credem, că am asigurat existența bisericească pe viitor.

Suntem informați că în multe locuri vor se ne imiteze în curând.

Domnul să ajute.

E vremea, să se mai facă și lucruri bune în America, căci celelalte ne-au desjosit din destul.

Indiana-Harbor-Ind. la 6 Iunie 1910.

Simeon Mihăilescu,
preot ort.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, în 26 Mai n. 1910 „Reuniunea meseriașilor sibiieni” și-a ținut a 5-a ședință literară. Prezentul nostru Tordășianu, după binevenirea în termeni călduroși pe numeroșii participanți și îndeosebi pe parohul Pompiliu Predovici din Vingar, pe dl. Penes șef-contabilul cursalei băncii „Victoria” din Buteni și pe membrii pe viață: maeștrii croitori Petru Bota și Maria Bota, cari, în societatea numărului calfe și ucenici ai lor, au ținut să ospiteze la ședință, — ne vorbește despre misiunea socială și culturală ce o au pentru noi Reuniunile de meseriași. Scoțând în relief lucrurile mai importante săvârșite de Reuniunile surori din patrie, stăruie cu deosebire asupra vrednicilor alor doi demni conducători de meseriași, asupra meritelor dl. Gavril Precup, prezidentul „Societății meseriașilor din Blej” și Eugen P. Păcurar, prezidentul „Reuniunii sodalilor din Cluj”, cari au dat dovezi de multe sacrificii, de multă abnegațiune și mai ales de multă dragoste față de deapropapele. Rapoartele generale despre activitatea acestor două societăți sunt proprii de a ne împintena pe noi și mai ales pe celelalte societăți surori la muncă desinteresată, la muncă continuă, dacă vorba este să fim folositori deapropapele noastre celui mai espus, celui până bine de curând, mai puțin băgat în seamă de chiar ai săi, cari nu odărnă înscriu pe steagul problemelor vieții lor: interesare de toate, muncă în toate și mai presus de toate muncă pentru ridicarea clasei noastre de mijloc! Vizând la mijloacele, ce sunt neapărate la ajungerea scopurilor, pe cari Reuniunile de meseriași trebuie să le urmărească și îndeosebi la mijloacele bănești, chemate de a ușura acțiunile lor de ori ce natură, arată la ce a ajuns Reuniunea sibiiană și la cât s'au putut avânta societățile din Blej și Cluj, cari, în concordanță cu stările materiale ale neamului nostru, au pus temelii modeste la numeroase fonduri și fundațiuni, cu contribuiri neînsemnate dar dese, fonduri ajunse în scurtă vreme la sume frumoase și cari nu peste mult se vor preface în tot atâtea isvoare de venit pentru acoperirea trebuințelor de tot soiul ale meseriașilor noștri. „Dar dacă e, ca Reuniunile de meseriași să poată ajunge cu mai multă ușurință scopurile înscrise pe stindardele lor, apoi sfântă datorință au meseriașii ei înșiși, zice dl. Tordășianu, de a ține cu sfințenie la aceste așezăminte ale lor, de a le sprigini cu toate puterile lor și de a-și ține de mândrie, de a fi stegarii lor și a le păzi de dușmanii văzuți și nevăzuți!”

De încheiere dl. Tordășianu, făcând amintire despre grija cea mare de care împărtășesc conlocuitorii noștri seși pe tinerii învățați meseriași, crede de sosit timpul, ca și noi să căutăm căi și mijloace pentru un așezământ de adăpostire al acestora asemenea „Lehrlingsheim”-urilor săsești, ca astmod să ni-l asigurăm pentru noi înșine pe viitorii meseriași români.

Din procesele verbale, cetite de notarul Duca, între altele, aflat-am despre caldă mulțămintă adresată Reuniunii de maeștrii curelar dl. A. Predovici din Râmnic, care, sărbându-și zilele acestea nuntă de argint, a fost felicitat de Reuniunea noastră, căreia d-sa i-a purtat din tinerețe mult interes și multă dragoste.

Intrați în înșasi ședința literară, după ce bravul cvartet dublu al clericilor din curs. II, de sub conducerea dlui Petreșcu, întonează cântarea „Peste codrii cei verzi”, mititica Mărioara Bărsan predă bine anecdota „Țiganul în grădină”, pract. tip. I. Măgian recitează cu pricepere poezia „Icoane șterse”, de Vlahuță, inimosul I. Petreșcu, școl., a produs mult haz cu „Țiganul și albina”, dl. Ignaton ne-a încântat cu câteva arii esecutate la violină, iar mai apoi acompaniând pe dl. Neagu, în urmă secundat de dl. Petreșcu (violină), draguț a fost Petrică Drăgoiu în „Vestitorii primă-

verii”, de Coșbuc, doamna Maria Simtion ni-a doinit frumos câteva doine, dșoara Mărioara Panilie ni-a predat cu mult simț „Noaptea”, de Sabo, dl. Șusen a fost foarte bun în o poezie ocazională, iar domnișoara Elena Bordea a stors admirățiunea noastră în „Pribeagul”, de And. Bărsanu, a mai declamat bine Mărioara Bărsanu poezia „O cerșitoare”, de Nețescu. La fine ne-a încântat dl. G. Comșa și Demet. Popa cu cântecele lor și cu deosebire frumosul cvartet al clericilor, care a ridicat pe un înalt nivel sărbătura noastră.

La fine s'au sortat 15 cărțile folosite, iar dl. Tordășianu, mulțămind tuturor debutanților și în special elevilor seminariilor, cari ni-au dat concursul prețios la multe întreprinderi, invită la ședința a 6-a din 30 Iunie n. 1910.

„Invingătorul”.

NOUȚĂȚI.

Ajutor pentru nenorociți. Ministerul de interne a dat ordin, să se facă colecte în ajutorul inundaților din Caraș-Severin. Toți deputații din partidul național al muncii și-au oferit spre acelaș scop diurnele de pe o zi (câte 20 coroane). Deputații aleși în nefericitul comitat contribuie fiecare — șapte cu toții — câte 500 de cor. Maiestatea Sa Regele a dat 100 mii coroane. Guvernul țării a votat 100 de mii. Consiliul comunal din Timișoara 2000. Comunitatea de avere din Caransebeș va da gratuit lemnele trebuincioase pentru clădirile celor păgubiți. Colectele urmează.

Cursuri. Al treilea și al cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte se va începe la 1 Iulie v. Inscririle se fac până la 25 Iunie, pentru a se putea lua măsuri de găzduire în condiții bune și ieftine. Întreținerea completă costă 40—50 lei lunar. Inscririle se fac la administrația „Neamului Românesc”.

La expoziția de vânătoare, care este deschisă în Viena, Maiestatea Sa Monarhul nostru a vizitat și pavilionul, unde sunt adăpostite produsele industriei casnice românești din țara românească. Maiestatea Sa și-a exprimat satisfacția pentru calitatea produselor expuse în acest pavilion.

Bancnotele vechi, de 20 coroane, având culoare roșie și data emisiunii 1 Martie 1900, se rescumpără la casele statului numai până la 30 Iunie n. a. c. După acest termen bancnotele vechi de 20 cor. își pierd valoarea.

Osândit. Redactorul Milan Lichard dela ziarul slovacesc Slovensky Tyzdennik a fost osândit zilele acestea de tribunalul din Budapesta la o lună închisoare de stat și 200 cor. amendă pentru un articol scris împotriva ordinațiunii ministeriale privitoare la limba de catechisație.

Intrunire de protestare s'a ținut în București împotriva grecilor, cari au devastat și jăfuit vaporul „Împăratul Traian”. Păsoții dela Pireu nu erau vrednici de onoarea acestei protestări.

Ciocnire de trenuri. Un tren de călători, care plecase dela Paris, s'a ciocnit la o gară cu un expres ce venea cu o viteză de 95 km pe ceas. Mașina, tenderul și trei vagoane ale trenului expres au intrat în vagoanele trenului de călători. Locomotiva s'a resturnat, focul dintr'însa a aprins vagoanele, dintre care zece s'au prefăcut în cenușă. Sunt 20 de morți și 80 de răniți.

Sentața de achitare a tribunalului din Seghedin în afacerea *Havarda* a fost casată la Curie. Se va ține o nouă pertractare, la curtea cu jurați din Budapesta.

Holeră. În Lemberg a murit o femeie, care sosise dela hotarul Rusiei. Bacteriologii au stabilit, că femeia a murit de holeră asiatică, adusă din sudul Rusiei, unde boala ia proporțiuni amenințătoare.

Invenție nouă. Un inventator, A. I. Sharman, a construit un fel de telefon și telegraf fără sârmă, prin ajutorul căroră se poate vorbi sau telegrafia de la fața pământului la adâncimi mari. Experiențele făcute în diferite mine, precum și în ape au izbutit deplin. Prin urmare, minerii îngropați sau amenințați de primejdii vor putea vorbi cu cei rămași afară; iar marinarii din submarin pot sta de vorbă cu vasul dela suprafața mării.

Oficiul de dare din Sibiu a fost mutat din edificiul vechi al palatului financiar în edificiul nou. Edificiul vechi va fi demolat și zidit de nou.

Temperatura în părțile noastre s'a răcorit în mod neobișnuit. Munții Făgărașului, în funte cu Negoii, s'au îmbrăcat cu o pătură groasă de zăpadă.

Bursa Șaguna urmând a se acorda în cursul lunii Iunie, tinerii teologi din Ardeal sau Ungaria care ar dori să o dobândească sunt înștiințați, că la 29 Iunie st. v. (12 Iulie st. n.) se va aduna la București comisiunea compusă din p. Arh. I. Scriban, dl. N. Dobrescu (prof. la facult. de teol.) și dl. N. Iorga care va examina lucrările scrise și tipărite pe cari le vor prezenta candidații, cari vor fi examinați și oral. Examinarea se va face începând la orele 9 dim. în localul Ligii din str. Lueger, 1 (fostă Fântânei).

Impodobiți casele cu flori. Mai în anii din urmă s'a pornit în multe orașe frumoasă mișcare de a împodobi casele cu flori. Această mișcare a aflat partinitori în vara trecută și la noi, iar de prezent multe case strălucesc în haina de sărbătoare de vesele colorii a florilor naturale. A le privi e o plăcere pentru ochi, o desfătare pentru suflet, și influența binefăcătoare asupra sănătății va fi tot atât de mare când orașul nostru prin puterea biruitoare a unui sentiment de gingășie va fi prefăcut într-o grădină cu flori. Poporul român se deosebește de multe alte neamuri prin un deosebit simț pentru frumos. Sperăm, că publicul nostru sibiian va ști să dea expresie acestei calități și va îmbrățișa cu căldură ideea propagată cu atâta succes de concetățenii noștri sași și maghiari. O lădiță cu 1 coroană dela un măsar, sămânță de câțiva bani, și ne-am împlinit o prea plăcută și prea frumoasă sarcină. (*)

La fondul Victor și Eugenia Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor români sibiieni” au mai dăruit: Ioan Lăcea, cancelist la „Asociațiune”, 40 bani; Oscar Graf, c. și r. locotenent de pionier (Alba-Iulia), 2 cor; Ioan Armean, sodal faur (Gârbova), 40 bani; Filip Crețaru, paroh (Bod), în amintirea fratelui său Nicolae Crețaru, fost paroh în Spring, 2 cor; Eugen Crăciun, învățător (Reșinari), soția sa Elena n. Bratu și copiii lor Emilian, Hortenzia și Virgil, 60 bani și Miorica Viorica Tordășianu 10 bani.

Dela concursul de aviațiune, întocmit în capitala Ungariei, se auză că premilele cele mai multe le-au câștigat aviatorii francezi. Wagner din Alsatia a primit ceva peste 50 de mii de coroane, Kinet 24 de mii, Latham 24 de mii, Paulhan 21 de mii ș. a. Premiul cel mai mare de 100 de mii cor. pentru sborul dela Budapesta la Győr, nu l-a putut câștiga nici unul. În zilele ultime arhiducele Iosif și soția sa arhiducesa Augusta au făcut pe câmpul de aviațiune mai multe sboruri pe un biplan, condus de aviatorul Warchalowski. Concursul de altfel s'a terminat cu un mare deficit, z'arele din Budapesta vorbesc de o jumătate de milion de coroane. Din străinătate n'a venit nimeni, afară de aviatori, spun aceleași z'are.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” din prilejul căsătoriei fruntașului tânăr Laurian Dobrotă, econom cu juna Alecsandrina Mihu, ambii din Cornățel, s'au făcut următoarele dăruiri: Mirii: Laurian și Alecsandrina Dobrotă 10 cor., nașii Zaharie Aron, maeștru cismar și soția sa Ana, 1 cor., George Poponea, cond. tip. arhidiecezane și soția sa Elisabeta 1 cor., Laurian Aron, stud. teolog 1 cor., Toma Benchea, proprietar și soția sa Sanda cu fii: Toma, Nicolae, Miron, Traian, Aurel Ionel, Maria și Minerva, laolaltă 1 cor. 80 fil., Maria și fiul Ionel Mihu 1 cor., Dna Emilia Aron (Brașov) și Aron Necșă câte 50 fil., Dna Emilia Mundrunek, of. de poștă 40 fil., Petru Popa, inv. 30 fil., Vasile Mihu, Simion Stănuț, pedagog. Ioan Căliman jun. și soția Ana, Toma Mihu, Ioan Natanail, I. Mihu, jun. (137), I. Borcia și soția, fiecare câte 20 bani; Văd. Sanda I. Dobrotă, Ioan Oprea Mihu, Ioan Rociu, sen., Ioan Dobrotă (14), Petru Dobrotă, sen., Petru Dobrotă, jun. (98), Maria lui N. Coman, sen. și Ioan Vasu, jun. câte 10 fil., Văd. Sandu I. Mihu și Maria N. Dobrotă câte 4 fil. — În total deci 19 cor. 78 fil. — Pentru aceste daruri comit. reun. exprimă mulțămintă.

Teatru.

Reprezentările teatrale, date Mercuri și Joi sara, în sala muzeului „Asociațiunii” din Sibiu, au fost foarte succese. Domnul Z. Bărsan, și mai ales doamna O. Bărsan, ni s'a arătat în întreaga splendoare a artei dramatice. A mai jucat artistul Dordea și diletanții din Sibiu G. Stoica și N. Peicu, toți foarte bine. Publicul asistent, care putea să fie ceva mai numeros, i-a răsplătit pe toți cu aplauze meritate.

Cărți și reviste.

Biserica și Românismul, studiu istoric, de Z. Păclisan (Iustin Volbură), Cluj, tip. „Carmen” 1910. O broșură de 60 pp., retipărită din revista „Răvașul”. Cuprinde: Introducerea creștinismului la români, activitatea culturală a bisericii române în secolul al 16-lea până în al 19-lea, rolul clerului înalt, starea preoției de rând ș. a.

Anuarul XXVI. al institutului pedagogic-teologic din arhid. ortodoxă română transilvană în Sibiu, pe 1909—10, publicat de Dr. Eusebiu R. Roșca, director. Cuprinsul: 1. Centenarul lui Șaguna și opinia publică românească, de Dr. V. Stan. 2. Știri școlare și cronica institutului. — Corpul profesoral s'a compus dintr'un director, 7 profesori ordinari și 2 extraordinari; seminarul a mai avut un medic, un econom și un conducător al școlii economice. Elevi immatriculați: 195, dintre cari teologi 104, pedagogi 91. Biblioteca seminarială are peste 3 mii de volume. Escursiuni de studiu s'au făcut: la Oena, Avrigh și la Mediaș. Societatea de lectură „Andrieu Șaguna” a fost condusă de profesorul Dr. Nic. Bălan.

„Der Roteturmpass und die Roteturmbahn,” de Gustav baron Bedeus, Sibiu, 1910. Sub titlul acesta ni se trimite un volum alcătuit cu o mare sârguință și după lungi și temeinice studii. Cartea are de scop, ca în cercurile ardelențe să deștepte cât mai mult interes pentru dezvoltarea și perfecționarea liniei ferate Turnu-Roșu spre București și Marea Neagră, precum și spre Constantinopol. Linia Arad—Turnu-Roșu, cum se știe, este mai scurtă și mai potrivită, decât linia Cluj—Predeal sau Timișoara—Orșova; calea dintre Budapesta și București: pe la Turnu-Roșu este numai 809 km., pe la Orșova 879 km., iar pe la Predeal 891 km. Se cade, prin urmare, pe bună dreptate ca linia cea mai scurtă să devină linia principală spre orient. Lucrarea baronului Bedeus cuprinde, afară de aceasta, o descriere amănunțită, ici colo poetică, a romantismului pas dela Turnu-Roșu, precum și istoricul său. Ilustrațiunile originale ce însoțesc expunerea, o fac și mai interesantă la cetit; amintim următoarele ilustrațiuni: Mănăstirea Cornet (fototipie), mănăstirea Turnu și Cozia. Stăncile din Călinești și Vederi dela Turnu, iarși fototipii. Tanelul Lotru. Masa lui Traian. Cărligul mare și mic. Podul la Râvașului ș. a. Constatăm, că numirile românești — lucru rar în publicațiuni străine — sunt pretutindeni corect scrise. Apărut în editura Reuniunii carpatine din Ardeal și tipărit și ilustrat în bine cunoscutul stabiliment grafic Ios. Drotleff, volumul are o înfățișare elegantă din toate punctele de vedere și se vinde cu prețul însemnat de 2 cor. Se află de vânzare în ori ce librărie din țara noastră. Cartea o putem recomanda călduros cetitorilor cunoscători de limba germană. (e).

Din public.†)

Mulțămintă publică.

Credincioșii Alexandru Hetrea cu soția sa Ana din dragoste față de casa lui D-zeu, spre podoaba bisericii și spre înălțarea și ridicarea serviciului d-zeesc, au dăruit bisericii din Calbor un rând de vesminte bisericesti în preț de 80 cor. O faptă tot atât de frumoasă și demnă de niste creștini adevărați au făcut și Candid Vja cu soția sa Maria, cari au cumpărat o sfântă evanghelie cu 25 coroane, iar Ana Bălaș, aflătoare în România, a trimis un prea frumos patrafr. Pentru aceste daruri mă simt dator a aduce mai sus numirile credincioșii și pe această cale mulțăminte întregului popor.

Calbor, în 3/16 Iunie 1910.

George Solca
preot.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 527/910.

(204) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu, începând cu 1 Octombrie 1910, dela școala noastră confesională din Șinca nouă, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Cu emolumentele: 600 cor. dela biseriică, quartir în natură și lemnele de foc necesare, 400 cor. dela stat întregire ce se va cere.

Fiitorul învățătoriu, va avea să conducă regulat Sămbăta la vecernie, Duminică și sărbătoarea la liturgie pe copii și copilele acestei școale și să cânte răspunsurile.

Făgăraș, în 6 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român din Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Lumina“ publică concurs pentru un post de practicant.

Reflecții au să-și înainteze rugărilor scrise cu mâna proprie până la 20 Iulie a. c. st. n. dovedind prin atestat că au absolvat școala comercială superioară și cunosc limba română, maghiară și germană.

Cei cu praxă în afaceri de bancă, cu serviciul militar împlinit și cari cunosc afacerile la cartea funduară vor fi preferiți.

Salar anual pentru începători 960 cor. pentru cei cu praxă 1200 cor. plătit în rate lunare aticipative.

Alesul e dator să-și ocupe postul imediat.

Sibiu, 15 Iunie 1910.

(207) 1—3

Direcțiunea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului al doilea de învățător devenit vacant prin pensionare la școala confesională gr.-or. din Borgo Bistrița, prin aceasta se scrie concurs.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 coroane și anume: 600 cor. din fondul școlar gr. or. 300 cor. din fondul școlar gr. cat. și 100 cor. din cassa bisericeii gr.-or. solvit în rate lunare aticipative.

2. Cuineciunile corăspunzătoare.

3. Quartir în edificiul școalei.

4. Grădină în natură.

Concurenții să-și înainteze petițiunile oficiului presbiterial subsemnat (Beszterce) în termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Cel ales este dator a conduce copii la biserică în Duminică și sărbători și a cânta cu ei sf. liturgie.

Borgobistrița, din sedința senatului școlar gr.-or. ținută la 30 Mai 1910.

Aurel Monda

paroh, preș.

Ioan Janca

inv., not.

(208) 1—3

Nr. 368/1910.

(209) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești dela școalele confesionale din comunele mai jos arătate din tractul Bistriței, cari posturi vor fi a se ocupa cu 1 Septembrie n. 1910 se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, și anume:

1. In Blășfaleul-de-sus, cu salar fundamental de 600 cor. din repartitie dela popor, cortel, grădină și lemne de foc.

2. In Borgo-Rus, salar: pentru anul prim de serviciu 800 cor., de aici înainte 1000 cor. din fondul școlar și din cassa bisericeii, adause cincenale conform legii, dar numai după anii serviți aici, cortel, grădină și lemne de foc.

3. In Borgo-Bistrița, postul al II-lea. Salar: 1000 cor. și anume 600 din fondul școlar gr. or., 300 din fondul școlar gr. cath. iar 100 din cassa bisericeii gr. or. adause cincenale conform legii după anii serviți aici, cortel în edificiul școalei, grădină și lemne de foc. Salarul se plătește în rate lunare.

Reflecții la aceste posturi își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresb. în termenul deschis. Cei aleși vor fi datori a conduce elevii la biserică în Duminică și sărbători și a cânta cu ei la sfânta liturgie. Vor fi preferiți cei cari vor putea dovedi că sunt capabili a forma cor.

Bistrița, 7/20 Iunie 1910.

Oficiul protopresb. gr. or. al Bistriței în conțelegere cu comitetele parohiale.

Gregoriu Pletosu
protopresbiter.

Un tinăr

din familie bună, absolvent de clasa III-a sau IV-a gimnazială sau reală, află loc ca **practicant** la firma

Ioan Comșa și Fiu

în Săliște (Szelistye).

(210) 1—3

Nr. 293—1910.

[202] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile în foaia „Telegraful Român“, anume în:

1. Ibănești-pădure, salar: 380 cor. din repartitie, relut de grădină 20 cor., lemne de focărit și quartir în natură;

2. Gorgenynados, salar: 700 cor. din repartitie, 100 cor. dela Consistor, lemne de focărit și quartir în natură;

3. Maros kövesd, (M. Cuesd), salar: 600 cor. din repartitie, quartir, grădină și lemne în natură.

La toate trei posturile salarele se întregesc dela stat la suma de 1000 cor. după definitivarea învățătorilor și recunoașterea celor aleși, din partea statului.

Învățătorii sunt îndatorați a cerceta sfânta biserică, a ține cor cu școlarii și a providea învățământul și în școala de repetiție.

Petițiile, instruite conform legii, sunt a se așterne subscrisului, p. u. Déda, în termenul deschis.

Maros kövesd, 4 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Reghin, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Galacteon Săgău
protopop.

A apărut broșura:

MIZERIE, BOALĂ, CRIMĂ

și

DEGENERARE

sau

ALCOOLISMUL ȘI URMĂRILE LUI

din punct de vedere

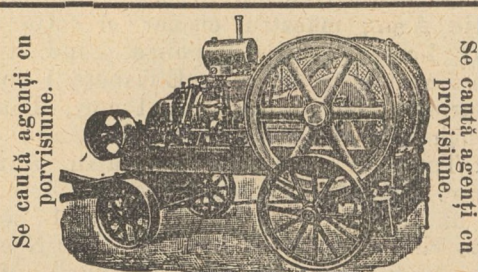
Economic, igienic, moral și național.

De **Pr. D. VONIGA.**

Tipografia Nouă, Orăștie, 1910.

Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirtuoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricicioase ale beuturilor spirtuoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. 7. Taberculoza (oftica) și morburile mentale. 8. Alcoolul și morala publică sau raportul dintre alcoolism și criminalitate. 9. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. 10. Copiii bețivilor. 11. În resumat: Alcoolismul — Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare. 12. Lupta în contra alcoolismului. 13. Combaterea beției. 14. Cauzele alcoolismului. 15. Plan de învățământ antialcoolic.

Prețul broșurei **1 cor. 60 fil.** Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile. (178) 10—10

ORIG. „CHRISTOPH“!

Motoarele pentru ulei crud

Benzin, Motoarele cu petrol și Locomobilele stau azi în primul rând.

Numele „CHRISTOPH“ e o garanție.

Rezultatul unor încercări și experiențe de 75 ani. Cereți catalog dela

B. DENES, spec. de motoare

Budapesta V., Lipót körút 15.

(89) 9—19

Anunț de căsătorie!

Tinăr transilvănean funcționar privat la o casă comercială în etate de 26 ani, cu venit anual de 4000 coroane, dorește a se căsători cu o astfel de domnișoară din familie bună, serioasă, și cu ceva zestre, care s'ar putea decide a trăi câțiva ani în străinătate.

Numai oferte serioase (dimprieună cu fotografia) sunt a se trimite la adresa: **G. Florian**, Hamburg, Ferdinandstrasse 55. Discrețiunea e chestie de onoare. (211) 1—3

Baia de cură**Előpatak**

are efect deosebit contra suferințelor de stomah, rărunchi, beșica udului, matrice, boale de ficat, splină, gicht și reumatism precum și contra tuturor acelor boale cari se nasc din nervositate.

Cura ce are a se urma cu renumita apă vindecătoare de Előpatak, după sfatul medical împreună cu mijloacele de vindecare corăspunzătoare, aflătoare aci (băi calde și răci, tratament cu cură de apă, masaje, gimnastică suediană, mod de trai dietetic) dau un rezultat extraordinar de favorabil.

Saison de scaldă: din 15 Mai până în 15 Sept. Stațiune de cale ferată: Földvár și Seps-Szent-György cu circulație estină și continuă de trăsuri, quartir, întreținere, estine și elegante. În perioada primă și a doua a sezonului (15 Mai până în 15 Iunie și 20 August până la 15 Septembrie) e a se solvi jumătatea taxelor pentru cură și muzică, quartir cu 50%, întreținerea considerabil mai estină.

Apa minerală Előpatak, care între apele acid carbonice aere olcaloidice cu fier ocupă locul prim, se poate folosi și ca mijloc vindecător de casă și e foarte iubită ca beutură recreatoare și plăcută, atât curată cât și mestecată cu vin. În patrie și în afară se consumă anual mai mult ca un milion sticle. Se expediază din: Előpatak, totuși se poate căpăta în cele mai multe orașe și case mari de comerț.

(182) 4—6

Cu prospecte serveste direcțiunea gratuit.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, casa „Billroth“ lângă Sprudel.

(387) 36—

Damele știu mai bine

de ce importanță e o

FAȚĂ FRUMOASĂ ȘI VIOAIE

ce putere și ce comoară,

ce favoruri are o femeie frumoasă.

E o mare problemă a fi frumos, nu e destul a fi plăcut și dragut, ci lucrul principal e curățenia pielii.

Aceasta o știu damele și de aceea pun cea mai mare îngrijire în cultivarea pielii obrazului lor, în mărirea și susținerea frumuseții lor.

CREMA-MARGIT

a lui Földes

e singurul mijloc, care după o folosire de 5—6 ori îndepărtează toate spuziturile, bubitele, petele de ficat, curăță fața, înviează și întinereste. (107) 5—8

Crema-Margit a lui Földes, e un admirabil mijloc pentru frumusețea feței, cu total nestrăicis și efectul ei în menținerea frumuseții dovedește mai eclatant, că Crema-Margit în Viena la „Expoziția pentru sănătate și cultivare modernă de față“ a fost distinsă cu marea medalie de aur și cu diploma de onoare. Se află în toată lumea. Tigala I cor.

Trimitere cu poșta prin fabricantul

CLEMENS DE FÖLDES, farmacist, A R A D
Se găsește: In Sibiu, în farmaciile: Guido Fabritius, Gustav Meltzer sf., Parfumeria Meltzer, I. C. Molnár, Carol Morscher, drog., Carol Müller, Ervin Rummel, Pissel și Schmidt. In Agnita: Vilhelm Fröhlich. In Sighișoara: A. W. Lingner. In Mediaș: Iosif Obert.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 28—52

Telefon 172.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (302) 41—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

